

Sevinc Nuruqızı

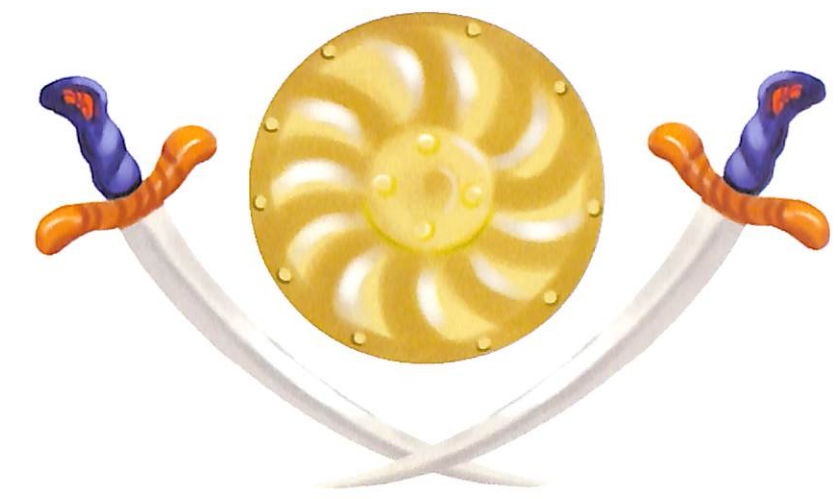

Babak

33 016-200-5
1.21

Sevinc Nuruqızı

Babək

2015-ferod

Köçürülmüş
Nö. 58903

«Aspoliqraf»
BAKI-2010

Redaktoru: Məsudə Əvəzqızı
Bədii və texniki redaktoru: *Abdulla Ələkbərov*
Korrektoru: *Ülkər Şahmuradova*
Rəssamı: *Gündüz Ağayev*
Kompyuter tərtibatçısı: *Təhmasib Mehdiyev*

Sevinc Nuruqızı

N89 Babək. Bakı, «Aspoliqraf», 2010, 16 səh.

Müəllif hüquqları qorunur. Nəşriyyatın xüsusi icazəsi olmadan bu kitabın illüstrasiyalarından istifadə etmək, kitabı və yaxud onun hər hansı hissəsini çap etdirmək və yaymaq qadağandır.

N⁴⁸⁰³⁰⁶⁰²⁰¹₀₅₃2010

© «Aspoliqraf», 2010

— Həsən, ay Həsən. Hardasan, bala? Naxır niyə başsız qalıb?
Ana Həsəni axtara-axtara gəlib yaşıl çəmən boyu sərələnib xumarlana-xumarlana gövşəyən inəklərin yanına çıxdı. Ətrafa göz gəzdirdi. Kiminsə biçib qurduğu ot tayasının kölgəsində yatan oğlunu görəndə təəccübdən dik atıldı:

— Allah, sən saxla! Bu nədir belə?

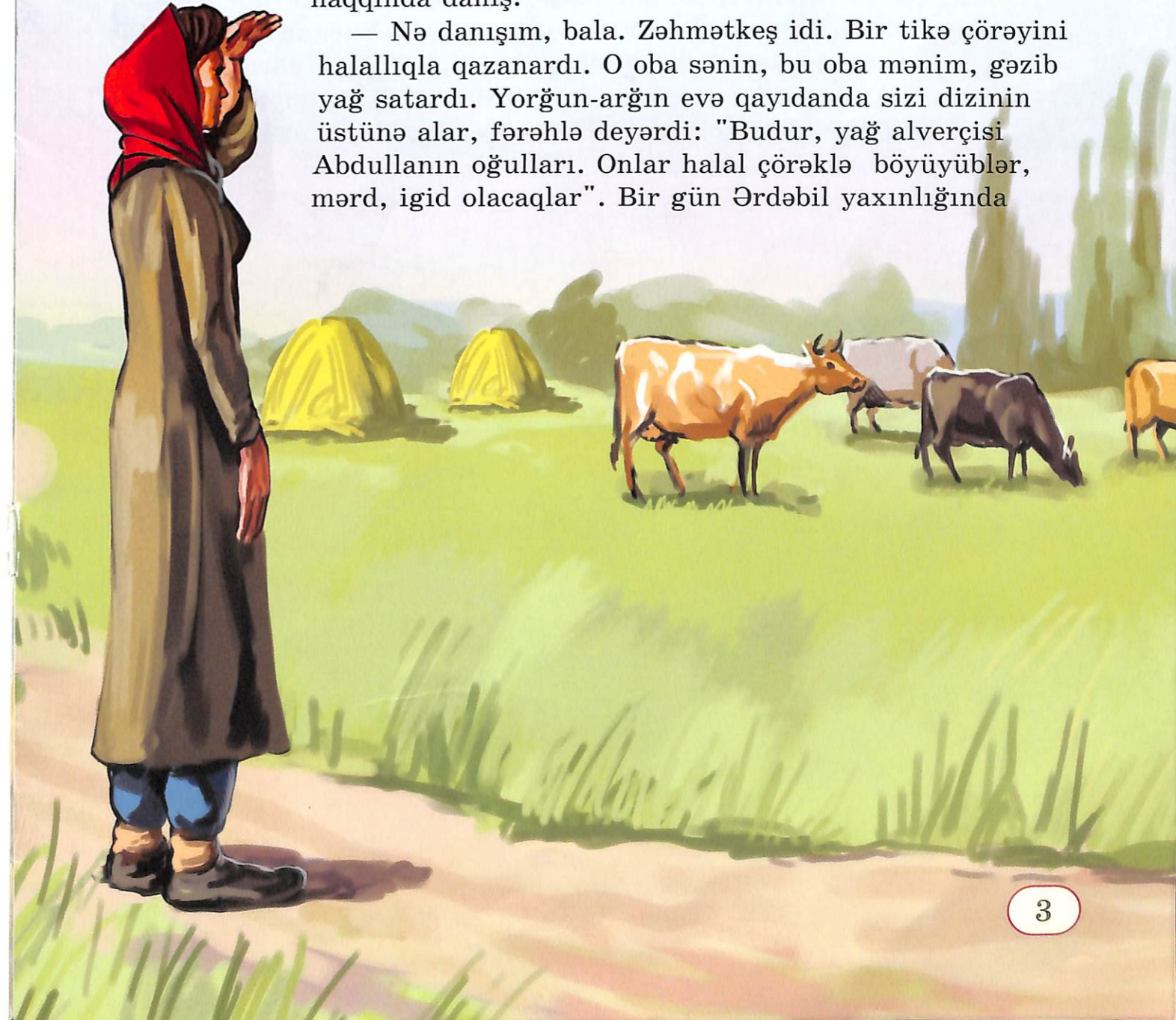
Oğlunun bədəninin hər yerindən qan sızırdı. Ananın həyəcanı yatmış uşağı oyatdı. Həsən gözlərini açdı. Anasını görüb qalxdı. Bədənindən sızan qan rəngini dəyişdi, görünməz oldu. Ana gözlərinə inanmadı:

— Həsən, bala..., — deyib sözünün dalını gətirmədi. Ürəyindən keçənlər isə bu oldu: "Məni qara basmırdı. Gördüyüm həqiqət idi... Deyəsən, oğlumun taleyində çox qanlar axacaq".

Həsən dedi:

— Atamı yuxuda gördüm, ana. Atamı... Onun haqqında danış.

— Nə danışım, bala. Zəhmətkeş idi. Bir tikə çörəyini halallıqla qazanardı. O oba sənin, bu oba mənim, gəzib yağ satardı. Yorğun-argın evə qayıdanda sizi dizinin üstünə alar, fərəhlə deyərdi: "Budur, yağ alverçisi Abdullanın oğulları. Onlar halal çörəklə böyüyüblər, mərd, igid olacaqlar". Bir gün Ərdəbil yaxınlığında

quldurlar atana hücum etdilər. Evə qayıdanda yarası ağır idi. Elə aldığı yaralardan da dünyasını dəyişdi.

Həsən atası haqqında deyilənləri həvəslə dinlədi. Sonra anasının boynuna sarıldı:

— Ana, sənə söz verirəm, atamın arzuladığı kimi igid olacağam.

Günlər ötür, Həsənlə qardaşı Abdullah böyüyürdülər. Ailənin bütün yükü Həsənin çiyində idi. Naxırçılıqdan gələn qazancın az olduğunu gören Həsən dəvələrə qulluq etməyə başlayır. Karvanbaşılar dəvələrə qulluq etməyin yollarını bilən bu yeniyetməni özləri ilə səfərə aparanda rahat olur, dincəlirdilər. İsti səhralarda günlərlə uzun yol gedən dəvələrin qulluğunda Həsəndən yaxşı duran olmazdı:

— Dəvəçi Həsən, dəvələr yola çıxma bilirlər?

— Əlbəttə, onlar səfərə hazırdılar.

Yaxşılıqla pisliyi, həssaslıqla, az qala insanlar qədər yaddaşlarında saxlayan dəvələr dəvəçi Həsəni gören kimi yerə çökür, onun əlinin sığalını gözləyirdilər. Həsənin balaca əlləri dəvələrin hürgücünə sığal çəkə-çəkə böyüdü. Gözü yollara alışdı. Yurdun hər yerini qarış-qarış gəzib dolandı. Və günlərin bir günü dəvəçiliyi buraxıb anasının yanına qayıtdı. Bilalabada qayıdanda Həsənin 18 yaşı var idi. Qolu qüvvətli, zehni iti, baxışları cəsarətli bir igid idi.

Həsən böyüməkdə olsun, sizə söhbət açım Bilalabad yaxınlığındakı Bəzz adlanan keçilməz dağ qalasında yaşayan varlı vilayət hakimi Cavidan İbn Səhrəkdən. Günlərin bir günü Cavidan öz dəstəsilə mal-qarasını satıb Zəncandan qalaya qayıdırdı. Qəfildən qar fırtınası başlayır. Fırtına getdikcə güclənir. Hər yeri qar alır:

— Ey, igidlər, — deyə Cavidan qərarını verir. — Bir azdan yol bağlanacaq. Bu sıldırımları ötüb qalaya qalxmaq çətin olacaq!

— Nə məsləhət görürsünüz?

— Yaxın kəndlərdən birində sığınacaq tapmalıyıq. Bilalabada gedək.

Dəstə üz tutur Bilalabada. Fırtınadan göz-gözü görmür. Qarşlarına çıxan ilk qapını döyürlər:

— Kimdir?

— Allah qonağı. Bir gecəlik bizə sığınacaq verin.

— Allahın özünə də qurban, qonağına da.

Bu, Həsən idi. Mehriban ailə, gələnlərin qarşısına gülürüz və qonaqpərvərliklə çıxan Həsən, Cavidanın diqqətini cəlb edir. Gecəni qonaq qalıb səhər yola düşəndə Həsənin anasına deyir:

— Anacan, oğlunu özümlə Bəzz qalasına götürmək istəyirəm.

— Can bala, ailəni dolandıran odur. Mən xəstə və gücsüzəm.
— Bilirəm, ana, bilirəm. Hər ay sizə çaparla on dirhəm göndərəcəm. Düşünürəm ki, bəsdir.
— Nə deyirəm. Allah işinizi avand eləsin.
Həsən anası və qardaşı Abdullahla görüşüb üz tutur Bəzz qalasına.

Aylar ötür. Həsən Bəzz qalasında hər kəsin sevimlisinə çevrilməyə başlayır.

Günlərin bir günü carçı bütün şəhəri dolaşır, car çəkib deyir:

— Hamı şəhər meydanına yığışsın. Meydana gəlin, camaat.
Meydana...

Şəhərin hər tərəfindən insanlar meydana axışırlar. Vilayət hakimi Cavidanın xanımı xalqın qarşısına çıxır:

— Bu gecə Cavidan ömrünü sizə bağışladı.

Hər yerdən təəssüf nidaları səslənir.

— Məni dinləyin. Əbu İmranla döyüşdən aldığı yaralardan dünyasını dəyişən Cavidanın son əmrini diqqətinizə çatdırıram. O dedi: "Bundan sonra mənim ruhum Babəkin bədənindədir. Ona tabe olun, sizin yardımınızla o, böyük qüdrət sahibi olacaq".

Şəhər meydanına toplaşmış əhali yer-yerdən dillənir:

— Sağlığında böyük Cavidana tabe olmuşuq, öləndən sonra da onun vəsiyyətinə əməl edəcəyik. Biz razıyıq.

Öküz kəsilir. Dərisini soyub meydanın ortasına sərirlər. Xürrəmilər bir-bir gəlib dərinin üstünə qoyulmuş çörəkdən bir tikə qoparıb qədəhdəki şəraba batırıb ağzına qoyur və deyir:

— Ey Babəkin ruhu, mən sənə əvvəllər Cavidanın ruhuna inandığım qədər inanıram.

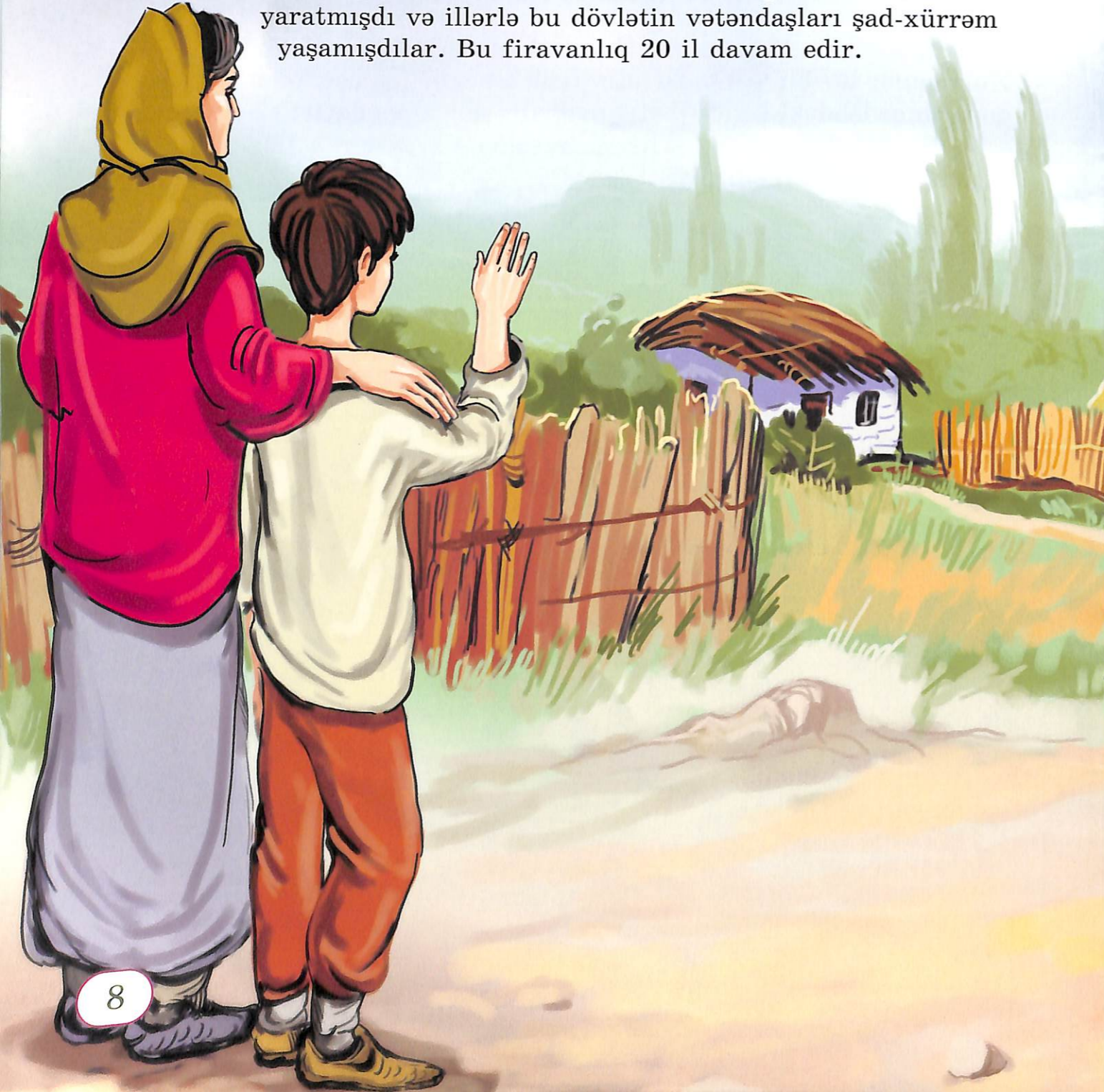

Sonra hər kəs əyilir, Babəkin əlini öpüb, ona sadiqliyini sübut edir. Qalada "Babək" deyib əlini öpdükləri gənc isə Həsən idi. İndi hamı Həsəni "Babək" deyə çağırırdı. Xürrəmilərin dilində bu "başçı", "baba" demək idi.

Babək xürrəmilərin başçısı oldu. Cavidan İbn Səhrəyin dul xanımı ilə evlənib vilayəti idarə etməyə başladı. Xürrəmilər igid və məğrur camaat idi. Döyüşməyi də, şənlənməyi də sevirdilər. Bəzz qalasından hər gecə mahnı sədaları yayılır, xürrəmilər tonqalların ətrafında rəqs edir və şənlənirdilər. Günəşin rəmzi olan qırmızı bayraqlarını ən hündür qayalara sancırdılar. Ölkənin hər yerində əmin-amanlıq və firavanlıq hökm sürürdü.

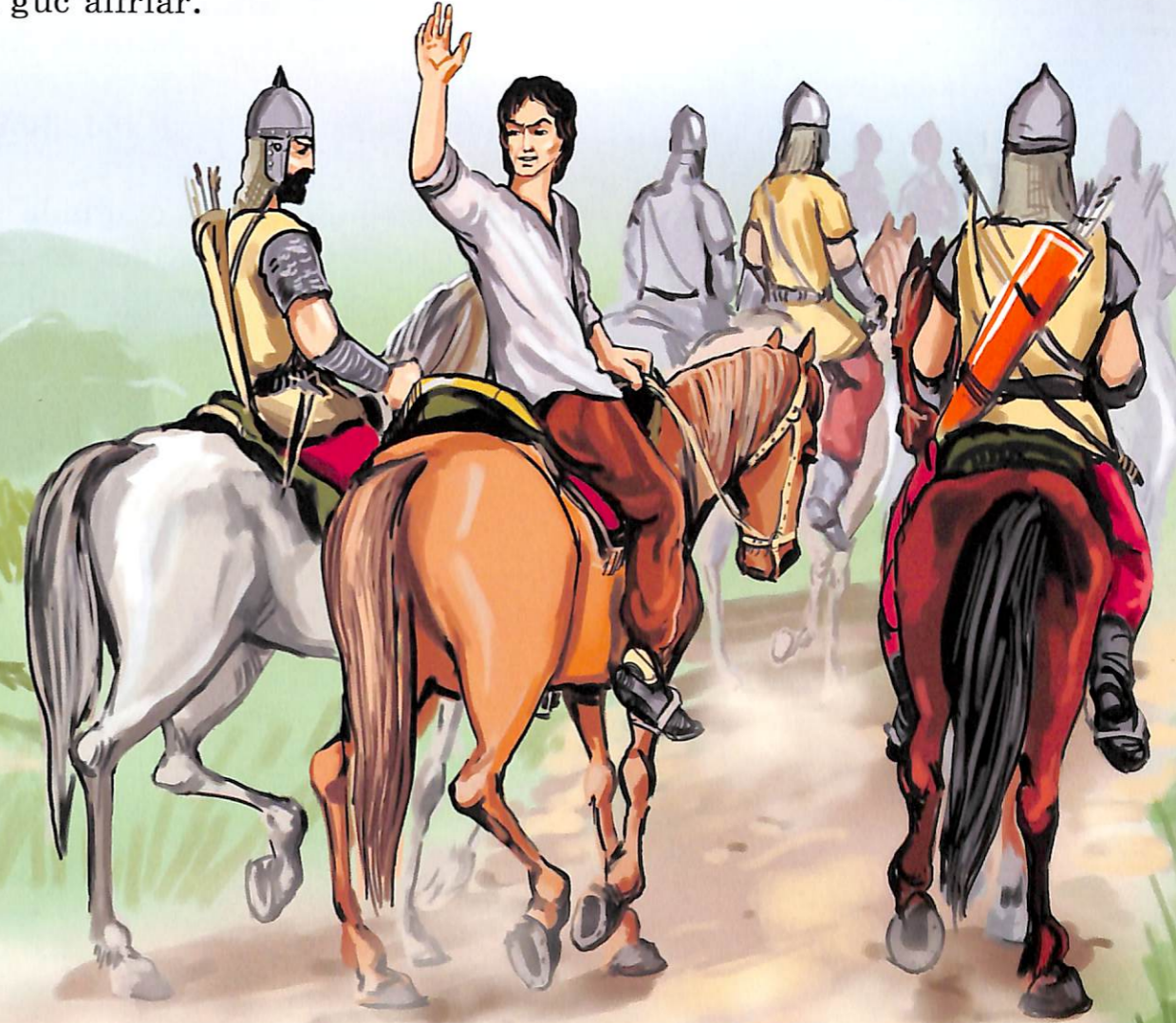
Babək qeyri-adi sərkərdə idi. O, nəhəng kəndli dövləti yaratmışdı və illərlə bu dövlətin vətəndaşları şad-xürrəm yaşamışdılar. Bu firavanlıq 20 il davam edir.

Amma günlərin bir günü bəxtəvər Bəzz qalası yerlə yeksan edilir. Ərəb ordusuna başçı təyin edilən Heydər İbn Kavus əl Afşin Azərbaycana daxil olur. Çətin keçilən dağ cığırlarını aşaraq Bəzz qalasına gedən yola çıxıb gedir. Babək xürrəmilərin sevimli qalası uğrunda qanlı döyüşlərdən keçir. Öz təcrübəli sərkərdəsi Adşini on minlik qoşunla Afşinin üzərinə göndərir. Amma uğur onlardan üz döndərir. Adşinin dəstəsi məhv edilir, özü isə öldürülür. Babək yenidən qüvvə toplamaq və qalanı xilas etmək üçün tacir libası geyinib qalanı tərk edir. Afşinin ordusu qalaya daxil olur.

Afşin qoşuna əmr edir:

— Qalanı yerlə yeksan edin. Daş üstə daş qoymayın. Xürrəmilər bu qaladan güc alırlar.

Babək anası, qardaşı Abdullah, arvadı, qoşun başçısı Müaviyə və bir xidmətçisi ilə keçilməz meşələrlə Bizansa üz tutur. Gəlib Səhl İbn Sumbatın malikanəsinə çatırlar. Babək Müaviyəyə deyir:

— Müaviyə, Səhl İbn Sumbat mənim yaxşı günlərimin dostudur. Yəqin ki, pis günlərimdə də mənə arxa olar. Onun evində daldalanaq.

Bu günlərdə Səhl İbn Sumbat isə Afşindən belə bir məktub almışdı: "Babək səni dost bilir. Sənə sığına bilər. Unutma ki, onun əvəzində məndən bir milyon dirhəm ənam ala bilərsən".

Səhl İbn Sumbat bu təklifi əldən buraxmazdı. Elə ona görə də qonaqlarını yerbəyer edib Afşinə namə göndərir: "Babək mənim evimdədir".

Afşin olduqca ehtiyatlı və tədbirli sərkərdə idi. Səhl İbn Sumbatın göndərdiyi xəbərdən çox məmnun olduğu üzündən sezilirdi. Amma bununla belə əmr etdi:

— Mən heç kəsə inanmıram. Onun həqiqətən Babək olduğunu təsdiq edəcək birini tapın.

Babək Səhl İbn Sumbatın nəfis xalılarla döşənmiş otağında ipəküzlü mütəkkəyə dirsəklənmişdi. Dağılmış Bəzz qalası və pərən-pərən düşmüş xürrəmilər haqqında düşünürdü. Qapı döyüldü. Babək səsləndi:

— Buyur.

Gələn aşpaz idi:

- Üzr istəyirəm. Günortaya nə hazırlayım?

Babək ikrahla dedi:

- Bunu soruşmağın lazım olduğunu Səhl İbn Sumbata kim buyurub?

Aşpaz narahat oldu:

— Özüm gəldim. İstədim könlünüzcə...

Babək qəti səslə:

— Get, get buradan.

Aşpaz çıxdı. Az sonra Afşinin hüsurunda idi. Səsi əsə-əsə deyirdi:

— Özüdür... Babəkin özüdür ki, var. Mən onu özümdən yaxşı tanıyıram.

Az sonra Babək yanındakı beş nəfərlə əsir götürüldü.

... Günəş hər şeydən bixəbər işıq saçırdı. O nə biləydi ki, bu gün Babək Xürrəminin edam günüdür. Xəlifə sarayı bayram təntənəsi yaşayırdı. Xəlifə əmr etmişdi:

— Şəhəri başdan-başa elə bəzəyin ki, göz oxşasın. Qoy qələbə onun hər qarışında duyulsun!

Saysız-hesabsız saray otaqları zərif naxışlı xalılarla döşənmişdi.

Sarayın həyətinə yüzlərlə şir qızıl zəncirlərlə bağlanmışdı.

Divarlardan qızılla işlənmiş silahlar asılmışdı. Yeddi min ağ qul saray əyanlarının xidmətində idi. Xəlifə əmr etmişdi:

F. K çerli adına
Azərbaycan Dövlət Uşaq
KİTABXANASI
INV. № 58903

— Babəki elə gətirin ki, xalq onu hər tərəfdən seyr edə bilsin. Onu Hindistan şahının hədiyyəsi olan filin üzərində oturdun. Xəlifənin əmri ilə Babəkə və qardaşına mirvarilərlə işlənmiş, qiymətli daş-qaşlarla bəzədilmiş şahlara layiq libaslar geyindirdilər. Babəkdən son arzusunu soruşdular:

— Bəzz qalasının xarabalıqlarına son dəfə baxmaq istərdim, — dedi. Xəlifə sarayının önündə Babək əyləşdiyi nəhəng boz filin üstündən endi. Qardaşlar sarayın ən məşhur zalından keçdilər. Zalın mərkəzindəki mərmər hovuzun tən ortasında 18 budaqlı qızıl ağacın parıltısı yola işıq salmışdı. Ağacın budaqlarında qızıldan tökülmüş quşların inci gözləri min bir rəngə çalırdı. Onlar "taxt zalı"na daxil oldular. Cəllad əmrə müntəzir dayanmışdı. Babək cəlladı görəndə kimi tanımışdı. O, Bəzz qalasının qəzəbli cəlladı Nudnud idi. Babək son dəfə Nudnudun gözlərinə baxdı. Edam edilənlərin gözlərinin dərinliyində qorxu görməyə adət etmiş Nudnud heyrətə gəldi. Babəkin gözləri qəzəblə dolu idi. Xəlifə əlini yuxarı qaldıraraq saldı. Nudnud işinə başladı. Az sonra Babəkin tükürpədicisi səsi meydan boyu dalğalandı:

— Mən həmişə sənincəyəm, Azərbaycanım!

İllər ötdü. Nahaq qan yerdə qalmadı. Afşinin getdikcə artan şan-söhrəti xəlifəni narahat etdi. Onu da bir vaxtlar Babəklə gizli əlaqələr saxlamaqda ittiham edib həbsxanaya saldılar. Afşin həbsxanada acından öldü.

Sevinc Nuruqızı
(*İmanova Sevinc Nuru qızı*)

Babək.

Bakı, «Aspoliqraf», 2010

Çapa imzalanmışdır 20.10.2010.
Kağız formatı 60x84 1/8. Sifariş 67.
Qiyməti müqavilə ilə.

«Aspoliqraf LTD» MMC nəşriyyat-poliqrafiya müəssisəsi
Bakı, AZ1052, F.Xoyski küç., 121^A
Əlaqə telefonları: (+994-12) 567-81-28/29
e-mail: aspoligraf_az@yahoo.com

